

28. 1. 2021

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Povinné očkování a mantinely omezení neočkovaných

Titulní stránky novin a časopisů v posledních týdnech plní společné téma - očkování proti Covid-19. Téma vakcinace s sebou nese zajímavé právní otázky. Jaké jsou zákonné mantinely povinné vakcinace? Je rozlišování obyvatel na očkované a neočkované diskriminací?

Povinné očkování

Zamysleme se nejprve nad povinnou vakcinací. Náš právní řád ji zná v případě pravidelného očkování dětí v souvislosti s nástupem do státní školky a účastí ve škole v přírodě a zotavovacích akcích[1]. Zákon tedy jeho adresátům vzkazuje, že za účelem ochrany veřejného zdraví lze povinným očkováním omezit lidskou nedotknutelnost. Z očkovací povinnosti jsou však stanoveny výjimky, a to v případě kontraindikací či při přítomnosti nemoci znemožňující úspěšnou vakcinaci. V těchto případech nelze osoby, které ze zdravotních důvodů nemůžou očkování absolvovat, jakkoliv trestat nebo znevýhodňovat oproti osobám očkovaným, V tomto smyslu se vyjádřil i profesor Aleš Gerloch.[2]

Předpoklady pro uložení povinnosti nechat se očkovat

Základními předpoklady umožňujícími zakotvení povinného očkování proti Covid-19 jsou dostupnost vakcíny a její účinnost, tedy schopnost ochrany veřejného zdraví.

Při současné nedostupnosti vakcíny a za existence dlouhých virtuálních front je jen těžko představitelné stanovení povinnosti účasti na takové proceduře a následné pokutování nebo jiné znevýhodňování těch, kdo nejsou ochotni ji podstoupit.

Efektivita použité vakcíny by zároveň měla být nerozporná. V současné době jde zřejmě o nejúčinnější prostředek v boji proti šíření nemoci Covid-19. Stát by ale při zvažování povinného očkování, které je velkým zásahem do práv a integrity obyvatel, měl vždy prověřovat, zda nelze obdobných cílů v rámci ochrany veřejného zdraví docílit i jinými, mírnějšími, méně invazivnějšími prostředky.

Je zároveň samozřejmé, že ti, jež by vakcinace ohrožovala na zdraví, k ní nesmí být nuceni, a z povinnosti očkování by tak museli být vyjmuti. A zároveň s tím, že nejsou očkovaní, nelze spojovat jakýkoli negativní dopad.

Očkovaní nyní dostupnými vakcínami navíc nemůžou být děti. Ty by pak spadaly do kategorie „neočkovatelných“ ze zdravotních důvodů (kontraindikací je v tomto případě jejich věk). To ale současně znamená, že by jim z tohoto důvodu nesmělo být zakazováno chodit do škol, účastnit se sportovních aktivit apod.

Odlišný režim ochranných opatření pro očkované a neočkované

V souvislosti s úvahou o povinném očkování se nabízí další téma, a to různý režim ochranných opatření pro očkované a neočkované.

Pokud již totiž očkovaný člověk nákazu šířit nemůže, nezdají se být různé zákazy a opatření omezující jeho práva a svobody vůči tomuto člověku přiměřené.

Pokud by ale pro očkované a neočkované platila různá pravidla, nepůjde o diskriminaci neočkovaných?

Antidiskriminační zákon[3] vymezuje zakázané důvody diskriminace[4]. Vakcinace mezi nimi není a ve smyslu tohoto zákona tak o diskriminaci nejde. Výjimkou, na kterou upozorňuje Jan Wintr[5], je případ výše zmiňovaných „neočkovatelných“ pro svůj zdravotní stav. Ti by byli diskriminováni pro zdravotní postižení, jež je uznaným diskriminačním důvodem.

Jak ale odlišit člověka neočkovaného od očkovaného, a člověka neočkovaného ze zdravotních důvodů, od člověka, který se očkovat nechce z důvodů jiných? Možným řešením je požadování potvrzení o absolvované vakcinaci, případně potvrzení o tom, že člověk očkování absolvovat nemůže ze zdravotních důvodů. A je vůbec přípustné po člověku takovou informaci vyžadovat? Domníváme se, že ano. Údaj o zdravotním stavu je totiž citlivým údajem dle nařízení GDPR, avšak jako takový **může být zpracováván z důvodu veřejného zájmu v oblasti veřejného zdraví, kterým boj v šíření globální pandemie je.**

Je očkování opravdu nepovinné?

Nyní stát uvádí, že očkování proti Covid-19 je nepovinné. Zároveň se ale v médiích objevují úvahy členů vlády o zavedení různých opatření pro očkované a neočkované.

V momentě, kdy stát začne určovat, co očkovaní smí a neočkovaní plošně nesmí, se však z formálně dobrovolného očkování stává v podstatě povinnost. V současné situaci, kdy vakcína není dostupná a není tak naplněn předpoklad pro uložení povinnosti očkování podstoupit, pak z pohledu práva není přípustné, aby se stát tvářil, že očkování není povinné, ale zároveň neočkovaným neumožnil přístup do státních institucí, k soudům, do škol, nebo jinak omezoval jejich základní lidská práva a svobody.

Alternativou ovšem je pouze plošné omezení práv pro všechny bez ohledu na to, zda jsou naočkovaní, a to alespoň do doby, než vakcína bude opravdu dostupná pro všechny. Doufejme, že to bude brzy.

Aneta Koubková,
paralegal

Adam Simota,
junior student

GT Legal, advokátní kancelář, s.r.o

Pujmanové 1753/10a
140 00 Prague 4

Tel.: +420 224 813 299
e-mail: office@gt-legal.com

[1] Srov. Zákon o ochraně veřejného zdraví č. [258/2000](#) Sb., povinnost potvrdil i Ústavní soud v nálezu Pl. ÚS 16/14

[2] K dispozici >>> [zde](#).

[3] Zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací č. 198/2009

[4] Rasa, etnický původ, národnost, pohlaví, sexuální orientace, věk, zdravotní postižení, náboženské vyznání, víra, světový názor či státní příslušnost.

[5] Wintr, Jan. Je možné zvýhodňovat očkované? Právo a krize, 10.1.2021, k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)